

Півень

Лариса Письменна

— Не насмічай! — закричав Борис на свого молодшого братика. — Не сміти, бо мамі знову доведеться після тебе прибирати.

— Я трошечки, ось тільки виріжу літака...

— "Виріжу"! Ну й прибирай за собою! Думаєш, мамі легко за нами прибирати? Знаєш, як вона стомлюється на роботі?

— Стомлюється... — присмирнів Костик.

— Атож, бач, вона аж невесела стала. Знаєш що, Костику? Треба було б нашу маму якось розважити, щоб вона повеселішала.

— Розважити! — зрадів Костик. — А як ми її, Борко, розважимо?

— А ось я зараз надумаю як.

І Борис почав думати. Маленький Костик з надією поглядав на брата, — адже Борис уже в четвертому класі і обов'язково мусить щось надумати.

— Ну? — щохвилини пошепки питає він. — Уже надумав?

— Не заважай. Ач, який швидкий! — сердився Борис.

— Ось що, — нарешті прошепотів він Костикові на вушко, — треба мамі влаштувати свято. Розумієш?

— Еге ж, — заплескав у долоні Костик, — свято! А... як же ми його влаштуємо?

— Дуже просто. Ти пам'ятаєш, що мама робила в день нашого народження? Вона прибирала кімнату, дарувала щонебудь хороше і смажила на вечерю гуску. Давай і ми так.

— Давай, — погодився Костик. — Тільки звідки ми візьмемо подарунок і гуску?

Борис засопів носом і замовк. Потім рішуче сказав:

— Ми розіб'ємо мою копилку.

— Копилку? А ти ж хотів назбирати грошей на лижі?

— Ото щастя — лижі! — презирливо пирхнув Борис. — Цієї зими, може, й снігу не буде... Ми краще купимо мамі подарунок і смажену гуску. Сьогодні відразу після уроків я заберу тебе з дитячого садка, і ми зробимо мамі свято.

* * *

Костику шкода було гіпсової кицьки — зеленоокої, з чорними бровами і червоним, як полуниця, носом. Але Борис мужньо тарахнув копилку об край стола, і вона з дзвоном розсипалася на черепки і монети.

Сімнадцять карбованців і шістдесят три копійки. Та це ж цілий скарб! Недарма Борис від самої весни майже не їв морозива, аж Костик дивувався: як Борка може втриматися від цієї непереможно солодкої спокуси?!

Тепер вони зможуть влаштувати мамі розкішне свято, і мама повеселішає.

Борис звелів Костикові чистити картоплю, а сам побіг у магазини. Він сказав, що зайде в універмаг і вибере якийсь подарунок, бо там є такий відділ, де продаються

подарунки. І ще зайде в пташиний магазин за смаженою гускою.

Костик нетерпляче чекав на брата, але Бориса чомусь дуже довго не було. Костик перечистив усю картоплю і навіть прибрав іграшки в своєму куточку, аж тоді примчав червоний, захеканий Борис і поклав на стіл згорток. Із згортка, прорвавши газету, стирчали дві страшнуваті кігтясті лапи.

— Це... смажена гуска? — здивовано запитав Костик, боязко поглядаючи на лапи.

— Ні,— зітхнув Борис,— це сирий півень. На гуску в мене не вистачило грошей. І на подарунок теж... Але це не біда, адже на день народження до нас приходило багато гостей, а тепер нас буде лише троє, і півня з нас вистачить по саме горло. А замість подарунка ми мамі зробимо салют.

— А як ми його зробимо?

— Я тебе навчу. А зараз я збігаю до Ганни Семенівни і розпитаю, як приготувати півня, мамі буде приємніше, коли ми приготуємо його самі, а ти будеш смажити картоплю. Мама кінчає роботу о шостій, а зараз... ого, вже три! Та дарма, встигнемо, тільки ти мене повинен слухатись.

О шостій годині Костик сидів на підвіконні й пильно стежив за вулицею — чи не йде мама. Борис плазував навколішках по кімнаті і похапцем домивав підлогу.

— Іде!!! — пронизливо вискнув Костик і зіскочив з підвіконня. Борис підхопив відро і риссю побіг до кухні. Костик швиденько розстелив по підлозі витрушену доріжку.

Увійшла мама. Вона здивовано спинилася на порозі й оглянула прибрану кімнату.

— Не лякайся,— попередив її Костик.— Я зараз бабахну. Це салют, бо сьогодні ми влаштували тобі свято.

— Яке свято? — ще дужче здивувалася мама.

— Ну таке... звичайне собі свято,— пояснив Борис.— Костику, салютуй!

Мама завбачливо відступила до дверей і затулила вуха руками. Костик стукнув молотком по табуретці, на якій лежав пістон з пугача, але промахнувся. Він стукнув удруге, пістон бабахнув, і мама з полегкістю зітхнула.

Потім вони посадили маму за стіл, розцілували в обидві щоки і кинулись на кухню.

За кілька хвилин мама мала змогу помилуватися новим, надзвичайним видовищем: з кухні велично вийшов Борис, підв'язаний біленьким фартушком. Він урочисто ніс тарілку.

— Півень! — з гордістю оголосив він.— Сам купував. Зараз будемо вечеряти.

Півень був великий, цибатий, з кістлявими ліктями крил, майже підрум'янений з одного боку. Мама недовірливо оглянула його і з зусиллям ткнула виделкою в півнячий бік.

— І сам смажив?

— Сам,— трохи розгублено ствердив Борис і діловито витер виделку фартушком.— А Костик смажив картоплю. Костику, чого ж ти там забарився?

— Борко, йди сюди! — з відчаєм у голосі покликав Костик. Борис побіг до нього, і з кухні долинув обурений крик:

— Чому ж ти не слідкував? Вона ж зовсім обвуглилась? Ганьба, не зміг нещасної

картоплі підсмажити...

Вони повернулися до столу з порожніми руками.

— Нічого, ми їстимем півня,—батьоро сказав Борис.— Півень великий.

— Ну що ж,— покійрно погодилась мама.— Відріжте мені шматочок.— І вона терпляче стала чекати, доки її сини розшматують півня.

То була марна справа!.. Хто його знає, з чого, був зроблений оцей півень,— з резини чи дерева,— але їсти його було зовсім неможливо. Ну що тут було робити?!

Борис покинув ножа і відвернувся. Потім, якось підозріло підшморгнувши, він ухопив Костика за руку і вибіг з ним геть.

Мама підвелася з-за столу й прислухалась. Так і є: з кухні чулося гірке, в два голоси, схлипування. Вона поспішила туди.

Хлоп'ята стояли в куточку і дружно витирали фартушком мокрі очі. Мама сплеснула в долоні, засміялася і підійшла до них:

— Сини мої, орли мої, скажіть мені: що трапилося?

— Ми хотіли...— схлипуючи бурмотів Борис,— ми хотіли тобі свято... Подарунок... Щоб розвеселити тебе. А він он який — півень!.. Тепер все пропало..

— І нічого не пропало! З вашого півня я завтра зготую смачну печеню. А подарунок... я ж його вже отримала від вас!

— Отримала? — здивувались невдалі кухарі.— Який подарунок?

— Чудесний найдорожчий подарунок,— запевнила мама, пригортаючи своїх заплаканих синів.— Це — ваша любов, ваша увага до мене, мої рідні. І коли б ви знали, яка я рада цьому подарункові!

Борис з Костиком востаннє втерли сльози і посміхнулися. Зрештою, як би воно там не вийшло, а вони все-таки розвеселили маму.

А це — найголовніше!